

OBSAH	INHALT
Předmluva	14
Slovo úvodem	16
01 Jak jsem se setkal s dudami	22
02 Malá typologie dud z pohledu řemeslníka	28
■ Systematizace typologického třídění dud	30
Dudy užívané v Čechách	31
■ Popis hlavních částí	31
■ Popis jednotlivých typů	34
Dudy užívané na Moravě	42
■ Popis hlavních částí	45
■ Popis jednotlivých typů	48
Dudy používané ve Slezsku	54
03 Dudy méně obvyklého uspořádání	60
■ Popis dud	67
04 »České dudy« v evropských souvislostech	70
05 Dudy jako inspirační zdroj vypravěčů a pohádkářů	78
■ Rarach v dudách	78
■ Honza Ježek	80
■ Osel dudákem	87
■ Kozel řvoun	88
■ Melodie z Ballingskellingu	90
■ Pikkerovy dudy	97
■ Jak vodník napálil gajdoše a jak to krajánek vodníkovi vrátil	101
■ Gajdošský rod Zogatů	105
■ O lipťálských gajdách	111
■ Kudy gajdoš gajdy vláčí	114
06 Malá škola hry	120
■ Základní informace	120
■ Cvičení 1	123
■ Cvičení 2	123
■ Cvičení 3	123
■ Cvičení 4	124
■ Cvičení 5	124
■ Cvičení 6	125
■ Cvičení 7	126
■ Cvičení 8	127
	Vorwort
	Ein Paar Worte am Anfang
	01 Meine Begegnung mit dem Dudelsack
	02 Kleine Handwerker-Typologie der Dudelsäcke
	■ Typologische Einordnung von Dudelsäcken
	Dudelsäcke in Böhmen
	■ Beschreibung der Hauptteile
	■ Beschreibung der einzelnen Arten
	Dudelsäcke in Mähren
	■ Beschreibung der Hauptteile
	■ Beschreibung der einzelnen Arten
	Dudelsäcke in Schlesien
	03 Weniger geläufige Dudelsäcke
	■ Beschreibung des Instruments
	04 Der »Böhmische Bock« in europäischen Zusammenhängen
	05 Dudelsäcke als Inspirationsquelle der volkstümlicher Erzähler
	■ Der Geist im Dudelsack
	■ Hans mein Igel
	■ Der Esel als Dudelsackpfeifer
	■ Der Pipenbock
	■ Die Ballingskellig-Melodie
	■ Pikkers Dudelsack
	■ Wie der Wassermann einen Gajdspieler reingelegt hat und wie es ihm vom Müllerlehrling heimgezahlt wurde
	■ Das Gajdspielergeschlecht der Zogatas
	■ Von Gajdy aus Lipta
	■ Wohin der Gajdspieler seine Gajdy mit sich trägt
	06 Eine kleine Dudelsackspielschule
	■ Grundlegende Informationen
	■ Übung 1
	■ Übung 2
	■ Übung 3
	■ Übung 4

II. Technická cvičení, rozehrávky	129
III./1 Oddělování tónů pomocí dominanty	131
III./2 Staccato	131
Příklady sataccata	132
Jednoduchý melodický příraz vrchní a spodní	133
Technický příraz vrchní pomocí palcové dírký	133
Koledy a vánoční písně	134
■ Závěrem několik pokynů a rad pro pokročilejší dudáky	144
07 Výroba strojků a ladění nástroje	146
■ Postup při výrobě heteroglotního strojku	152
■ Návosloví použité v následujícím pracovním postupu objasňuje ilustrace	154
■ Úpravy plátku	159
■ Úpravy trubičky	159
■ Strojky (piskory) do basové píšťaly dmýchacích dud	162
■ Výroba strojku do huku ladění »Es«	162
■ Výroba strojku do huku ladění »F«	165
■ Strojky (piskory) do dud nafukovaných ústý	166
08 Stručný popis výroby dud	170
■ Melodická píšťala (předníčka)	172
■ Roztrub (ozvučník) melodické píšťaly	176
■ Basová píšťala (huk)	179
■ Vzduchový zásobník	180
■ Vývod k předníčce (ve tvaru kozlí hlavičky)	181
■ Vývody k huku a ke dmýchák	183
■ Dmýchák	183
■ Velký kříž	184
■ Malý kříž	184
■ Povrchová úprava dřevěných dílů	185
Zdobení dud	186
■ Soustružnické zdobení - profilace	187
■ Zdobení dřevěných dílů vrubofezem	187

■ Übung 5	124
■ Übung 6	125
■ Übung 7	126
■ Übung 8	127
II. Technische Übungen zum Warmspielen	129
III./1 Teilen der Töne mithilfe der Dominante	131
III./2 Staccato	131
Staccato-Beispiele	132
Einfache melodische obere und untere Vorschläge	133
Technischer Zuschlag mithilfe des Daumengrifflochs	133
Weihnachtslieder	134
■ Zum Schluss einige Ratschläge für fortgeschrittene Dudelsackspieler	144
07 Die Herstellung der Rohrblätter (Tonerzeuger) und das Stimmen der Instrumente	146
■ Vorgehen bei der Herstellung eines heteroglotten Rohblatts	152
■ Bezeichnungen die in der Herstellungsbeschreibung vorkommen	154
■ Die Einrichtung des Blättchens	154
■ Die Einrichtung des Röhrchens	158
■ Rohrblätter für die Basspfeife von mit Blasebalg betriebenen Dudelsäcken	161
■ Die Herstellung des Rohrblatts für eine Basspfeife mit »Es«-Stimmung	162
■ Die Herstellung des Rohrblatts für eine Basspfeife mit »F«-Stimmung	165
■ Rohrblätter für mit dem Mund aufgeblasene Dudelsäcke	166
08 Kurze Beschreibung der Herstellung eines Dudelsacks	170
■ Melodiepfeife	172
■ Schalltrichter der Melodiepfeife	175
■ Bordunpfeife (Basspfeife)	179
■ Luftbehälter (Luftsack)	180
■ Aufnahmeteil der Melodiepfeife	183

INHALT

■ Zdobení dřeva čalounickými hřebíky s ozdobnou hlavou	188	■ Aufnahmeteile der Bordunpfeife und des Blasebals	183
■ Vykládání dřeva perleti, kostí a rohovinou – inkrustace	190	■ Blasebalg	184
■ Zdobení dřeva vybíjením – vtloukáním kovových pásků a kolíků	191	■ Großes Kreuz	185
■ Zdobení dřeva litým cínovým ornamentem	192	■ Kleines Kreuz	185
■ Zdobení mosazných dílů	195	■ Oberflächenveredelung von Teilen aus Holz	185
■ Zdobení rohoviny	199	Dudelsackverzierung	186
09 Něco málo z historických výrobních postupů	202	■ Verzierungen durch Drechseln – Profilieren	187
■ Moření dřeva	204	■ Verzierungen der Holzteile durch Schnitzen	188
■ Bělení, odmašťování a čištění dřeva před mořením	206	■ Holzverzierung mit Polsterernägeln mit Zierköpfen	189
■ Impregnace kůže zvyšující její neprůdyšnost	206	■ Perlmutter-, Knochen- und Horneinlegearbeiten – Inkrustation	190
■ Příprava a zpracování kostí	207	■ Verzierung durch das Einschlagen von Metallbändern und -stiften	191
■ Ohýbání rohoviny	208	■ Zinnzugsverzierungen	192
10 Seznam pomocných materiálů pro výrobu dud	210	■ Verzierung der Messingteile	195
11 Použitá literatura	211	■ Verzierung des Horns	200
12 Průvodní CD ke knize	212	09 Ein Wenig über historische Herstellungsverfahren	202
■ 1. Pošumavská dudácká muzika – Strakonice	214	■ Das Holzbeizen	204
■ 2. Domažlická dudácká muzika – Domažlice	215	■ Bleichen, Entfetten und Reinigen des Holzes vor dem Beizen	206
■ 3. Dana Freiová zpívá chodské písně za doprovodu Konrádyho dudácké muziky – Domažlice	215	■ Die die Luftundurchlässigkeit verstärkende Imprägnierung des Leders	206
■ 4. Postřekovská dudácká muzika »Sekáče« – Postřekov	216	■ Vorbereitung und Bearbeitung eines Knochens	208
■ 5. Karlovarská dudácká muzika – Karlovy Vary	216	■ Das Biegen von Hornmaterial	208
■ 6. Dudácká muzika Prácheňského souboru ze Strakonice	216	10 Auflistung einiger Hilfsmaterialien für die Dudelsackherstellung	210
■ 7. Filip Marek – Praha	217	11 Benutzte Literatur	211
■ 8. Gajdošská muzika »Bukón« z Jablunkova	218	12 Begleit-CD zum Buch	212
		■ 1. Die Böhmerwald-Dudelsackmusik – Strakonice	214
		■ 2. Dudelsackmusik aus Domažlice	214

■ 9. Muzika Vladka Zogaty z Trínce	218
■ 10. Gajdošská muzika »Rukynadudy« z Frenštátu pod Radhoštěm	219
■ 11. Gajdošská skupina cimbalové muziky »Solán«	219
■ 12. Gajdošské sdružení z Rožnova	220
■ 13. Cimbalová a gajdošská muzika J. Černíka ze Zlína	220
■ 14. Pavel Popelka s přáteli	220
■ 15. Gajdoši z Kopanic - rodina Gabrhelova ze Starého Hrozenkova	221
■ 16. Pavel Hrbáč a Jiří Hrbáč - gajdoši z Velké nad Veličkou	221
■ 17. Gajdošská muzika na Hornácku	222
■ 18. Gajdošská muzika z Břeclavi	222
■ 19. Gajdošská muzika Pálava	223

■ 3. Dana Freiová singt Chodover Lieder mit Begleitung der Konrády-Dudelsackmusik - Domažlice	215
■ 4. Postřekover Dudelsackmusik »Die Mäher« - Postřekov	215
■ 5. Karlsbader Dudelsackmusik - Karlovy Vary	216
■ 6. Dudelsackmusik des Prácheň-Ensemble aus Strakonice	216
■ 7. Filip Marek - Prag	217
■ 8. Gajdoschmusik »Bukón« aus Jablunkov	218
■ 9. Vladek-Zogata-Musik aus Trinec	218
■ 10. Gajdoschgruppe »Hände auf den Dudelsack« aus Frenštát pod Radhoštěm	219
■ 11. Gajdoschgruppe der Hackbrettmusik »Solán«	219
■ 12. Gajdoschvereinigung aus Rožnov	220
■ 13. Hackbrett- und Gajdoschmusik des J. Černík aus Zlín	220
■ 14. Pavel Popelka mit Freunden	220
■ 15. Gajdoschen aus Kopanice - Familie Gabrhel aus Starý Hrozenkov	221
■ 16. Pavel Hrbáč und Jiří Hrbáč - Gajdoschen aus Velká nad Veličkou	221
■ 17. Gajdoschmusik in Hornácko	222
■ 18. Gajdoschmusik aus Břeclav	222
■ 19. Gajdoschmusik Pálava	223

INHALT